

Biblioteca Caterina Figueras

Tona

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: c. Antoni Figueras, 62
Alçada: 578,60

Coordenades:

Latitud: 41.85036
Longitud: 2.22994
UTM Est (X): 436076
UTM Nord (Y): 4633449

Classificació

Número de fitxa 08283 - 137
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Noucentisme
Segle XX
Any 1928-1929 / 1991-1993 (restauració) / 2022-2023 (obres d'ampliació)
Autoria de l'element: Manuel Gausa i Raspall (1892, Barcelona - 1976, Vic) / Manuel Puig Genís (Vic, 9 de gener de 1868 - Barcelona, 21 de novembre de 1957). / Josep Maria Claparols i Pericas, Josep Padrós i Oriol / Carme Vernis Rovira (ampliació 2022-23).
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: BCIL 12222-I
POUM. Pla d'Ordenació Urbanística Municipal. VI. Catàleg de béns a protegir. Ed-19 Edifici Biblioteca Caterina Figueras. BCIL A.
Data aprovació: dc., 20/07/2011 - 12:00
Número inventari IPA-24401
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil

Ús actual:	Cultural
Titularitat	Pública
Autoria de la fitxa	Josep Anton Pérez Arriaga (TRÍADE Serveis Culturals)
Data de registre de la fitxa:	ds., 15/06/2024 - 21:15

Descripció

L'actual biblioteca Caterina Figueras es correspondí a l'edifici de les antigues escoles públiques del mateix nom, ampliat els anys 2022-23 amb nous espais que han relligat els edificis originals.

El bloc original que es correspon a les escoles el formen dos edificis independents (el més gran era l'ala de les aules dels nens), amb galeries porticades a migdia. El pis superior que s'aixeca al centre de l'edifici principal és fruit d'una ampliació que es va fer el 1931 i es correspon a l'antiga aula de pàrvuls.

El conjunt, d'evident inspiració clàssica, el conformen diferents volums o cossos i cobertes ubicats en diferents plans i interrelacionats entre ells. Tot i el moviment de formes, hi ha una simetria en la composició de les obertures que es complementa amb els elements ornamentals de les façanes.

A la façana principal, encarada a migdia, l'edificació es troba realçada respecte el nivell de circulació del carrer d'Antoni Figueras, mitjançant diferents trams d'escalas. Aquesta cara, ara no és l'accés habitual de la biblioteca, però antigament era l'entrada principal de les escoles públiques. Així, una galeria porxada de mig punt, coronada amb un escut d'Alfons XIII, permetia l'entrada dels i les alumnes a l'interior del centre, que es distribuïen a les diferents aules. Actualment, aquesta composició encara existeix.

A l'extrem dret respecte aquesta posició, hi ha la el segon edifici de l'antiga escola (es corresponia a l'aula unitària de nenes), ara sala de lectura, que es comunica en planta baixa mitjançant un corredor de parets de vidre de nova construcció, fruit de l'ampliació. Des de l'interior, la distribució actual intueix en algunes parts la originària de les escoles, amb les dues ales comunicades entre elles a través d'un espai central.

Són notables les encavallades de fusta i l'embigat de les cobertes, que es corresponen a l'edifici dels anys 1920.

La composició pròpia de les façanes i dels volums de l'edifici es complementa amb obertures discretes, sense decoracions, i elements decoratius com el fris motllurat, de color granat, d'estil clàssic, que recorre tots els trams del ràfec de les cobertes, i que en la façana principal pren un protagonisme especial amb l'escut d'Alfons XIII.

Per altra banda, un element decoratiu notable són els esgrafiats ubicats a la part superior de les façanes, gravats per Manuel Puig i Genís, un gravador i pintor de Vic. Els dibuixos representen diferents passatges de la vida dels infants, en un context idealitzat, recordant l'estil il·lustratiu noucentista i seguint el model il·lustratiu de Lola Anglada.

Observacions:

A la primera meitat del segle XX, moltes escoles públiques catalanes no disposaven de les condicions estructurals ni higièniques necessàries per dur a terme la seva funció. Tona, no n'era una excepció. Al poble, hi havia tres-cents alumnes que necessitaven ser escolaritzats. Així que es va preveure el projecte per construir un centre amb dos espais diferenciats, un per als nens i l'altre per les nenes.

Història

Davant de la manca d'un espai per cobrir les necessitats d'escolarització dels infants de Tona, el 1921 es va formar un patronat i una Fundació, per poder recollir fons econòmics per un primer projecte d'escola. Els recursos es varen acabar i es van haver d'aturar les obres. Pocs anys després, l'estiu de 1921 Antoni Figueras Cerdà (indià), feu una important donació adquirint uns terrenys propers per poder reiniciar el projecte de la nova escola. Aquestes noves obres es van encarregar a l'arquitecte municipal, Manuel Gausa i Raspall sota un nou projecte.

Antoni Figueras també en va pagar la construcció de l'escola. L'única condició que va posar Antoni Figueras fou que el conjunt escolar portés el nom de la seva filla morta, de nom Catalina.

Anys més tard, i després de la Guerra Civil, durant els anys de la repressió, alguns mestres de l'escola foren depurats, amb diversos càstigs. Engràcia Remolins Pujol, va haver de deixar l'escola i marxar a l'Alt Penedès a continuar la seva tasca de mestra. El seu marit, Pere Mata Anfruns, no va poder reincorporar-se a l'escola fins al 1942. Finalment, Andreu Rodamilans Carné, director de l'escola durant els primers mesos de la Guerra Civil, i president del Comitè Antifeixista de Tona, entre altres, va haver de marxar a l'exili el 1939 i no en va tornar fins al 1976.

Entre els anys 1990 i 1993, es va restaurar el conjunt per part de Josep Maria Claparols Pericas i Josep Padrós, amb el finançament de la Diputació de Barcelona. En aquest nou projecte es varen convertir les escoles en una biblioteca i sala d'exposicions. Durant aquest procés, es varen realitzar nous esgrafiats a la façana que dona a l'entrada de l'actual biblioteca, fets per Jordi Arboix i Antoni Pérez, i seguint els mateixos models de Manuel Puig.

Les últimes obres a la biblioteca, van suposar reformes i la seva ampliació, realitzada sota el projecte arquitectònic de Carme Vernis Rovira. Les obres es van realitzar entre el gener de 2022 i l'octubre de 2023, quan es van tornar a obrir les seves portes, tot i que la inauguració formal es va produir el 25 de juny de 2024. Les obres van augmentar la superfície útil de 350 m² a 584 m². Les millores van incloure una nova sala polivalent, una sala de suport, i un pati exterior per a activitats, així com una ampliació de la sala del fons general. Aquest projecte va ser finançat per la Diputació de Barcelona, la Generalitat de Catalunya i el propi Ajuntament de Tona.

Bibliografia

DD.AA (1993) "Restauració de les antigues escoles de Caterina Figueras" . Diputació de Barcelona. Pàgines 201-211.

CLAPAROLS, J.M; (et alii) (2004) 75 anys de les antigues escoles Caterina Figueras de Tona (1929-2004). Tona, Ajuntament de Tona.

LACUESTA, R.; PANYELLA, V.; PUIGVERT, J. M. (et alii) Mapa d'Arquitectura i Paisatge Urbà Noucentistes. Raquel Lacuesta Contreras - Joaquim M. Puigvert i Solà - Mercè Vidal i Jansà, 2014 - 2020.

LLEOPART, Amadeu - PUIGFERRAT, Carles. "Les escoles a Tona durant la Guerra Civil i la depuració de mestres". Llibre de Tona [Tona], 2003, pàg. 69-81.

LLEOPART, Amadeu.(2006) Retalls del passat per conèixer millor Tona. Ajuntament de Tona.

PADRÓS, Carles i PUIGFERRAT, Carles. (2011). Tona. Recull gràfic 1890 - 1978. L'Abans. Editorial Efadós.

PLADEVALL, Antoni.(1990) Tona. Mil cent anys de Història. Eumo Editorial/Ajuntament de Tona.

PUJOL, Andreu. (2013) L'arquitectura escolar pública a Espanya (1900-1936): Historiografia i història. (Treball de recerca de màster)..

[Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya.](#)

Enllaços d'interès:

[De l'escola pública a la biblioteca pública Catalina Figueras:](#)
[Biblioteca i antigues escoles Caterina Figueras. La repressió del professorat a...](#)

